

دکتر مهین ولیخانی^۱، لاله وثوقیان^۲

۱- استاد پوست، ۲- کارورز؛ گروه پوست، دانشگاه علوم پزشکی تهران

مقدمه: بیماری ویتیلیگو یکی از بیماری‌های نسبتاً شایع جامعه بشری است. ۳۰ درصد بیماران سابقه فامیلی مثبت دارند ولی اطلاع دقیقی از نحوه توارث و محل ژن‌ها در دست نیست. گروه‌های خونی منابع خوبی برای تحقیقات ژنتیک در انسان به شمار می‌روند و یافتن همراهی یکسری از بیماری‌ها با گروه‌های خونی خاصی، باعث بدست آوردن نتایج ارزنده‌ای در شناخت اتیولوژی یا استعداد ابتلاء بیماری‌ها گشته است.

هدف: هدف از این مطالعه مورد-شاهد بررسی احتمال همراهی بیماری ویتیلیگو با گروه‌های خونی ABO و Rh در مقایسه با گروه شاهد بوده است.

بیماران و روش‌ها: ۲۰۰ بیمار مبتلا به ویتیلیگو از میان مراجعین به درمانگاه‌های پوست بیمارستان رازی در نظر

گرفته شدند. گروه‌های خونی ABO و Rh برای آنها تعیین شد و نتیجه با گروه خونی ۲۰۰ نفر شاهد و با درصد پراکندگی گروه‌های خونی افراد در ایران - منتشر شده توسط سازمان انتقال خون ایران - مورد مقایسه قرار گرفت.

یافته‌ها: توزیع فراوانی نسبی گروه‌های خونی ABO و Rh در بیماران، مشابه هر دو گروه شاهد بود. گروه خونی B با درصد بیشتر، بیشترین اختلاف را در بیماران در مقایسه با گروه‌های شاهد داشت ولی این اختلاف از لحاظ آماری معنی‌دار نبود. ($P > 0.05$)

نتیجه‌گیری: گروه‌های خونی ABO و Rh در بیماران ویتیلیگو تفاوتی با سایر افراد ندارند.

واژه‌های کلیدی: ویتیلیگو، گروه خونی، استعداد ژنتیک

مقدمه

ویتیلیگو یک اختلال شایع، اکتسابی و اغلب ارثی دیپگمانتاسیون پوست می‌باشد که بصورت ماکولهای سفید رنگ، در اشکال و اندازه‌های متفاوت و با حدود مشخص در پوست ظاهر می‌شود (۱ و ۲).

تاکنون علت مشخصی برای این بیماری شرح داده نشده است. البته با توجه به اینکه ۳۰٪ مبتلایان سابقه خانوادگی مثبت دارند، وجود استعداد ژنتیکی برای ابتلاء به

این بیماری محرز شناخته شده است. به نظر می‌رسد استعداد ایجاد بیماری توسط چندین لوکوس ژنی تعیین می‌گردد ولی هیچگونه اطلاع دقیقی از این لوکوس‌ها و نحوه توارث ژنها در دست نیست (۳). از آنجایی که توارث گروه‌های خونی کمتر تحت تأثیر فاکتور محیط قرار می‌گیرد، مطالعه گروه‌های خونی منبع خوبی برای تحقیقات ژنتیک در انسان به شمار می‌رود (۴). تاکنون در سطح جهان مطالعه‌ای در زمینه تنوع گروه‌های خونی در بیماری نسبتاً شایع ویتیلیگو انجام نگرفته است. بر این اساس مصمم شدیم که مطالعه‌ای بر روی ۲۰۰ بیمار مراجعه‌کننده به بیمارستان رازی بصورت مورد-شاهد انجام دهیم.

مؤلف مسئول: دکتر مهین ولیخانی - تهران، خیابان وحدت اسلامی، بیمارستان رازی

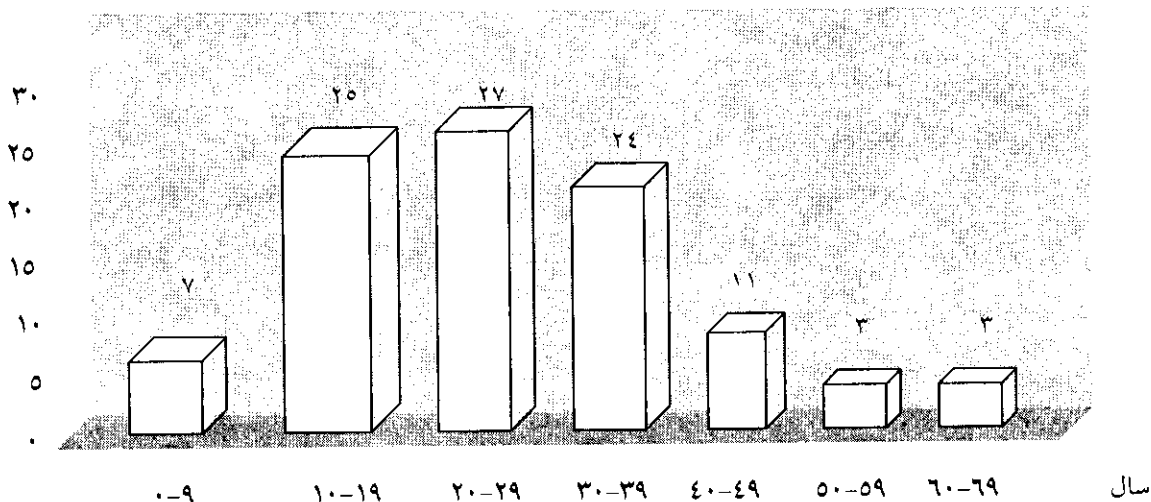
مراجعه یکره پایگاه انتقال خون تهران جهت اهداء خون، به صورت تصادفی انتخاب شدند. در پایگاه انتقال خون تهران از اهداء کنندگان خون، معاینه جسمانی جهت ارزیابی سلامت به عمل می آید. بدین ترتیب دو گروه کنترل جهت مقایسه، در نظر گرفته شدند. پس از جمع آوری اطلاعات، داده‌ها توسط نرم‌افزار آماری EPI مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای مقایسه نسبت‌ها برای متغیرهای کیفی، از آزمون Chi-square استفاده شد.

یافته‌ها

از ۲۰۰ بیمار مراجعه کننده به بیمارستان رازی، ۱۲۲ مورد زن (۶۱ درصد) و ۷۸ مورد مرد (۳۹ درصد) بودند. توزیع سنی بیماران در نمودار شماره ۱ نشان داده شده است. در زنان بیشترین فراوانی متعلق به دهه سوم عمر (۳۳/۰۳٪) و در مردان بیشترین فراوانی متعلق به دهه دوم (۲۹/۵٪) بود.

توزیع فراوانی گروه‌های خونی ABO و RH در ۲۰۰ بیمار مبتلا به ویتیلیگو، ۲۰۰ نفر شاهد و آمار سازمان انتقال خون به ترتیب در جداول ۱ و ۲ نشان داده شده است.

درصد

نمودار شماره ۱- توزیع فراوانی نسبی گروه‌های سنی ۲۰۰ بیمار مبتلا به ویتیلیگو مراجعه کننده به بیمارستان رازی تهران

به علت اهمیت شاخص‌های اپیدمیولوژیک در جوامع مختلف، متغیرهایی مانند سن و جنس نیز به عنوان اهداف فرعی این مطالعه، مورد بررسی قرار گرفتند.

بیماران و روش‌ها

دویست بیمار مبتلا به ویتیلیگو شامل بیماران مراجعه کننده به درمانگاه‌های پوست بیمارستان رازی از بهمن ماه ۱۳۷۶ لغایت اردیبهشت ماه ۱۳۷۷ و بیماران دارای پرونده جهت PUVA تراپی در سال ۱۳۷۶ مورد مطالعه قرار گرفتند. مشخصات بیماران از جمله سن و جنس در فرم‌هایی که قبل از شروع مطالعه آماده شده بود، ثبت شدند.

برای انتخاب گروه شاهد ابتدا از آمار منتشر شده توسط سازمان انتقال خون که پراکنندگی گروه‌های خونی را بر حسب درصد در کل کشور نشان می‌داد (۵)، استفاده شد. ولی از آنجایی که این آمار مربوط به کل ایران است و مقایسه صحیح از لحاظ آماری زمانی می‌توانست انجام شود که کل بیماران مبتلا به ویتیلیگو در ایران مورد بررسی قرار گیرند، بر آن شدیم که گروه شاهد دیگری را با شرایط تقریباً مشابه انتخاب کنیم. به این ترتیب که ۲۰۰ نفر از

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی نسبی گروه‌های خونی ABO در ۲۰۰ بیمار مبتلا به ویتیلیگو،

گروه شاهدان تصادفی و آمار سازمان انتقال خون

آمار سازمان انتقال خون	گروه شاهد		بیماران		گروه خونی ABO
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۲/۱۴	۳۵/۵	۷۱	۳۲	۶۴	A
۲۳/۷۲	۲۰	۴۰	۳۰	۶۰	B
۷/۷۹	۶	۱۲	۴	۸	AB
۳۶/۳۵	۳۸/۵	۷۷	۳۴	۶۸	O
۱۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	جمع

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی نسبی گروه‌های خونی Rh در ۲۰۰ بیمار مبتلا به ویتیلیگو،

گروه شاهدان تصادفی و آمار سازمان انتقال خون

آمار سازمان انتقال خون	گروه شاهد		بیماران		گروه خونی Rh
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۸۹/۶۲	۹۱/۵	۱۸۳	۹۱	۱۸۲	+
۱۰/۲۸	۸/۵	۱۷	۹	۱۸	-
۱۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۲۰۰	جمع

بیشترین شیوع بیماری در دهه دوم و سوم زندگی بود (۵۲ درصد) که در سایر مطالعات نیز بیشترین شیوع بیماری بین این دو دهه ذکر شده است (۲ و ۱).

توزیع فراوانی نسبی گروه‌های خونی در بیماران مبتلا به ویتیلیگو به ترتیب به صورت O (۳۴ درصد)، A (۳۲ درصد)، B (۳۰ درصد) و AB (۴ درصد) بود. ۹۱ درصد بیماران Rh(+) و بقیه Rh(-) بودند که این توزیع فراوانی مشابه گروه‌های شاهد بود.

بررسی همراهی گروه‌های خونی از جنبه‌های مختلف با بسیاری از بیماریها در سطح جهان انجام شده و نتایج ارزنده‌ای به همراه داشته است (۹-۶). اما در مورد همراهی گروه‌های خونی با بیماری ویتیلیگو، این نخستین مطالعه در

در مقایسه‌ای که بین بیماران و ۲ گروه شاهد انجام گرفت، گروه خونی B بیشترین اختلاف را داشت اما این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار نبود. ($P > 0.05$)

بحث

طبق اکثر مطالعات ویتیلیگو در هر دو جنس به تساوی دیده می‌شود و فراوانی بیشتر زنان نسبت به مردان در بعضی تحقیقات اپیدمیولوژیک، به مراجعه بیشتر زنان نسبت داده شده است (۲ و ۱). در مطالعه ما نیز تعداد مراجعین زن بیش از مراجعین مرد بود (۱۲۲ نفر در مقابل ۷۸ نفر) که احتمالاً در اینجا هم ناشی از توجه بیشتر زنان به مسائل ظاهری و مراجعه بیشتر آنها می‌باشد.

لذا جا دارد که در این زمینه بررسی‌های بیشتری انجام گیرد تا اطلاعات موجود مورد ارزیابی دقیق‌تری قرار بگیرند.

سطح جهان می‌باشد. با توجه به اینکه این مطالعه در یک بیمارستان ارجاعی، در یک مقطع زمانی خاص و در عمده محدودی انجام شده است، مسلماً خالی از ایراد نمی‌باشد.

منابع

1. Bleehen SS. Disorders of skin colour. In: Champion RH, Burton JL, Burns DA, et al (eds). Textbook of dermatology. London: Blackwell Sciences Ltd, 1998:1802-05.
2. Mosher DB, Fitzpatrick TB, Ortone JP, et al. Hypomelanoses and hypermelanoses. In: Freedberg IM, Eisen AZ, Wolff K, et al(eds). Dermatology in general medicine. New York: Mc Graw-Hill, 1999: 949-60.
3. Lacour JP, Ortone JP. Genetics of vitiligo. Ann Dermatol Venerol 1995; 122:167-71.
4. Skripal. ABO system of blood groups in people and their resistance to certain infectious diseases. Mikrobiolz 1996; 58:102-08.
5. افتخاری میرزا آقا. آمار پخش گروه‌های خونی ایران، سازمان انتقال خون. گزارش سمپوزیوم، مشهد، ۱۳۶۲.
6. Gillum RF. Blood groups, serum cholesterol, serum uric acid, blood pressure and obesity in adolescents. J Natl Med Assoc 1991; 83:682-88.
7. Singh N, Shukla MM, Uniyal VP, et al. ABO blood groups among malaria cases from district Mandla , Madhya, Pradesh. Indian J Malariol 1995; 32:59-63.
۸. ولیخانی مهین. بررسی تنوع گروه‌های خونی ABO و Rh در ۱۱۰ بیمار مبتلا به پسوریازیس. مجله دانشکده پزشکی، ۱۳۷۵: ۸۶-۷۳.
۹. آقایی نیا فاطمه. بررسی متغیرهای آزمایشگاهی در ۱۸۰ بیمار مبتلا به آلپسی آرہ آتا. پایان نامه جهت اخذ درجه تخصصی در رشته پوست. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۳۷۶.